

Românism de mucava

sau

Despre lașitatea limbajului

TATIANA DUMBROVĂ

cl. a XII-a, Liceul Teoretic „Boris Cazacu”,
Nisporeni

De fiecare dată când întâlnesc un român din Țară, îmi revine complexul refulat undeva în zona obscură a conștiinței, legat de româna mea timidă. Mi se va reproșa, cu siguranță: bine, dar la liceu în ce limbă vorbești, nu în română? Sigur că în română! Dar într-o română de bolovan, de trunchi primitiv și comod pentru ciori. Nu pot alătura o poezie scrisă de un tânăr din România și o poezie *made in RM*. E ca și cum aș pune pe aceeași tavă un original și copia sa în alb-negru. Critica nu se referă la toți. Dar cu toții păstrăm minuscula urmă a sentimentului de inferioritate. Pentru că ne e frică de cuvinte, de imagini, de experiențe, de revoltă. Ne fabricăm o ramă din chibrituri, un cub rigid din sârmă ghimpată și ne boțim Muza, atât cât a dat-o Dumnezeu, pe centimetrul acela pătrat de spațiu regulamentar, altfel depășim limita și încasăm... amenda. Ar fi trebuit să scrie cineva despre fenomenul lașității basarabenilor în limba vorbită. Nu despre sărăcia, ci despre **lașitatea limbajului**. Pentru că ceea ce ne lipsește și ne depărtează de rădăcinile noastre istorice este curajul. Să fie oare frica de a plonja în imaginar, de a jongla cu verbul, de a mula ideea pe coardele vocale și de a spune/scrie fără rezerve, cu demnitate și abandon, o moștenire fatală a generațiilor precedente? Frica de a părea ridicoli dacă trecem peste canoanele de cancelarie, peste limbajul de lemn al manualelor de română, al profesorilor chiar. Frica de a fi noi înșine!

Bunăoară, cutreieri Chișinăul. Cumperi un ziar. O miroși de la o poștă, o recunoști – e basarabeancă get-beget, cu mâinile umflate, ridate de muncă, cu irișii mici, fugindu-i fricoși pe copertele revistelor de bulevard, nu cumva să încurce pronunțarea – ea, vândătoarea de la butic, e basarabeancă get-... Șocul vine abia după ce îți vorbește într-o rusă forțată și arogantă din incapacitatea de a părea convingătoare. Sau trecătorul care îți pasează un cot între coaste în marea sa grabă și se scuză într-o rusă ascuțită, dar pe care l-ai auzit cu ceva timp în urmă vorbind o română provincială... Provincialii. Râmele vulnerabile ale **comudemocrației**.

Avem nevoie de un Goma. Nu acolo, hăt, în cartierul cosmopolit al Parisului, mărturia mănoasă a comunismului pentru francezi, ci aici, acum, pentru noi. Avem nevoie de un scriitor care să nască adevărul pur-goluț-acid al Republicii Moldova la început de mileniu. Avem nevoie de curaj și ironie, de bisturiu. Altfel ne vom îndopa comod românismul cu slogane răsuflete și vom fi actorii propriului naufragiu, ce va ține mai degrabă de domeniul absurdului decât de cel al tragediei: vom pierde ADN-ul conștiinței naționale, vom pierde sămburele de românitate din noi, deja viciat și ros de caria lașității. Fluturatul din mâini, fluieratul și urlarea unor refrene în situații inoportune nu demonstrează patriotismul, ci negarea acestuia prin afișarea unei atitudini imature, ieftine și, deci, injurioase.

Și nu realizezi putreziciunea aceasta decât atunci când treci Prutul cel puțin pentru o săptămână. Eu a trebuit să fac mia de kilometri ca să deshumiez românismul din mine, să conștientizez „măreția” periculoasă a labelor comuniste de-acasă. Nu am găsit România lui Dan C. Mihăilescu așa cum, dintr-o eroare subiectivă, îmi închipuiam că trebuie să fie. În schimb, am găsit-o trufașă de plinătatea viitorului ce o aștepta, neastâmpărată de adrenalina împlinirii. Chiar dacă tinerii de acolo nu prea știu cronologie istorică (bunăoară, nu cunosc anul Unirii lui Cuza) sau cine le-a scris imnul Țării (lucruri care, firește, nu pot fi generalizate), știu în schimb să riposteze când sunt loviți în demnitatea națională/personală, știu să disece cu flexibilitate prezentul, să-l vadă prin lentile lucide. Nu-i poți compara cu liceenii de la noi, ghiftuiți cu toată istoria până în '89, anul zero, după care istoria nu mai poate fi cunoscută, căci nu are cine s-o scrie (în afară de unele ziare)... Iar autorii manualelor noastre de istorie îți lasă impresia că ar fi mai contemporani cu Balzac decât cu Sarkozy...

Așa că inferioritatea rămâne în continuare o povară. La nivel de limbaj, de reacție la adaptare. Dar aceasta ar trebui să ne servească drept motivare, energizant pentru a tăia cât mai curând din distanță.